Hukuk Bölümü 2002/29 E., 2002/31 K.

- **KAMUSAL YETKİ**
- **BELEDİYENİN VERDİĞİ ZARAR**
- **TAZMİNAT İSTEMİ**

- 2709 S. 1982 ANAYASASI [Madde 125]
- 1580 S. BELEDİYE KANUNU (MÜLGA) [Madde 15]
- 2577 S. İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU [Madde 2]

"İçtihat Metni"

OLAY : Güzelbahçe Belediyesi Zabıta Amirliğinin 3.1.2001 gün ve 6 sayılı ihtarnamesi ile, davacının evinin bulunduğu sokağa bırakmış olduğu sanayi tipi buzdolabını kaldırması istenildiği halde kaldırmaması üzerine, İzmir Büyükşehir Belediyesi Zabıta Yönetmeliğinin 21. maddesi gereğince ve kamuya ait sokak ve kaldırımı işgal ettiği nedeniyle, belediye ekiplerince davacıya ait buzdolabı 6.1.2001 gününde kaldırılarak Fen İşleri Müdürlüğü garajında emanete alınmış olup; Belediye Başkanlığının 18.1.2001 günlü yazısı ile, 3 gün içinde kendisine ait olduğunu gösterir belge ibraz etmek ve %10 taşıma masrafını ödemek suretiyle menkulün teslim alınması hususu davacıya bildirilmiştir.

Davacı vekili, müvekkilinin işini tasfiye etmesi nedeniyle geçici olarak evinin önüne bıraktığı buzdolabının, kendilerine hiçbir zararı olmadığı halde, komşuları olan davalılardan Nuray Pehlivan tarafından, Belediye Başkanının Sekreteri olmasından dolayı nüfuz kullanmak suretiyle, belediye ekiplerince kaldırılmasının sağlandığını; bu işin özensiz yapılması sonucunda buzdolabının kullanılamaz hale geldiğini ileri sürerek, Güzelbahçe Belediye Başkanlığı ile Nuray Pehlivan aleyhine, 500,000,000.- lira maddi zararın 6.1.2001 tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte tahsiline hükmedilmesi istemiyle, 2.4.2001 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

Davalılardan Belediye Başkanlığı vekilince, birinci savunma dilekçesinde, idari eyleme dayalı olarak açılan tam yargı davasının idari yargının görevine girdiği ileri sürülerek, görev itirazında bulunulmuştur.

İZMİR 9. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 31.5.2001 gün ve E: 2001/250 sayı ile, davalının davranışının haksız fiile dayandığı gerekçesiyle görev itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı Belediye vekilince, süresi içinde verilen dilekçe ile, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine, İzmir 9. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 7.2.2002 günlü celsesinde alınan karar uyarınca, dilekçe ve ekleri Danıştay Başsavcılığına gönderilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b. maddesinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davalarının, idari yargının görev alanına giren idari dava türü olarak belirtildiği; bakılan davada davacının uğradığını öne sürdüğü zararın, kendisine ait buzdolabının, ihtara rağmen kaldırmaması üzerine belediye ekiplerince kaldırılmasından, birbaşka deyişle, 1580 sayılı Belediye Kanunu ve Belediye Zabıta Yönetmeliği hükümlerinin uygulanmasından doğduğu; bu haliyle, temelinde davalı Belediye Başkanlığının kamu gücünü kullanarak tesis ettiği bir idari işlem bulunan davanın görüm ve çözümünün, idari işlem ve eylemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılacak tam yargı davalarına bakmakla görevli bulunan idari yargıya ait olduğu gerekçesiyle, İzmir 9. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin davalı idarenin görev itirazının reddi yolundaki kararının kaldırılması istemiyle, davanın Güzelbahçe Belediye Başkanlığı aleyhine açılan kısmı yönünden idari yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkarmış olup, 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesine göre görev konusunun incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesi'nden istemiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesinin üçüncü fıkrasına göre, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından yazılı düşüncesi istenilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; Bir kamu kuruluşu olduğunda tartışma bulunmayan davalı Belediyece, kamuya ait yerin davacı tarafından buzdolabı konulmak suretiyle işgal edilmesi nedeniyle, 1580 sayılı Belediye Kanunu ve Belediye Zabıta Yönetmeliği hükümleri uygulanmak suretiyle sözkonusu buzdolabının bulunduğu yerden kaldırıldığı; dava konusu bu işlemin, idarenin kamu gücünü kullanarak tek taraflı tesis ettiği bir idari işlem olması karşısında, idari işlem ve eylemler nedeniyle doğan zararların tazmini istemiyle açılacak davaların çözümüyle idari yargı yerlerinin görevli olduğu; bu nedenle, Danıştay Başsavcılığınca yapılan başvurunun kabulü gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Samia AKBULUT'un Başkanlığında, Üyeler: Dr. Mustafa KILIÇOĞLU, Ümran SAYIŞ, Bekir AKSOYLU, Ayla ALKIVILCIM, Ertuğrul TAKA ve Dr. Serdar ÖZGÜLDÜR'ün katılımlarıyla yapılan 24/6/2002 günlü toplantısında, Raportör-Hakim İsa YEĞENOĞLU' nun davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile Danıştay Başsavcısının idari yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının davada idari yargının görevli bulunduğuna ilişkin düşünce yazıları ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mustafa EKİNCİ ile Danıştay Savcısı Emin Celalettin ÖZKAN'ın yazılı düşünceler doğrultusundaki açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

USULE İLİŞKİN İNCELEME:

Başvuru dilekçesi ve ekleri üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı idarece anılan Yasa'nın 10. maddesinde öngörülen şekilde görev itirazında bulunulduğu ve 12. maddede öngörülen süre içinde başvurulduğu, bu nedenle Danıştay Başsavcısı tarafından Yasa'da öngörülen usul ve yönteme uygun biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmakta olup esas inceleme yapılmasına oybirliği ile karar verildi.

ESASA İLİŞKİN İNCELEME:

Dava, kamuya ait sokak ve kaldırımı işgal ettiği nedeniyle, davacıya ait buzdolabının belediye ekiplerince kaldırılması sırasında uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini isteminden ibarettir.

Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b. maddesinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı hakları ihlal edilenler tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmıştır.

1580 sayılı Belediye Kanunu'nun 15. maddesinde, belediyenin vazifeleri arasında: kamuya açık yerlerin intizamını sağlamak, bu

yerlerden geçenlere zarar veya rahatsızlık verecek şeyleri kaldırmak ve izinsiz işgalleri menetmek sayılmış; İzmir Büyükşehir Belediyesi Zabıta Yönetmeliğinin 21. maddesinde, "Yolları ve meydanları velevki pekaz bir yer ve pekaz bir zaman dahi olsa herhangi bir şeyle tutmak, kapatmak, gelip geçmeye zorluk vermek yasaktır. Yollarda ve meydanlarda ve evlerin, dükkanların sokak kapıları önüne oturmak suretiyle buraları işgal etmek yasaktır." kuralına yer verilmiştir.

Buna göre, belediyenin, görevinde olan kamusal yetkiyi kullanmak suretiyle, kamuya ait sokağı izinsiz olarak işgal eden davacıya ait buzdolabını kaldırması, kamu gücüne dayanan, re'sen ve tek yanlı olarak tesis ettiği idari nitelikteki bir işlemin uygulanmasından ibaret olup; kamu hizmeti yürüten belediyenin bu hizmeti yürüttüğü sırada kişilere verdiği zararın tazmini istemiyle açılan dava, olayda kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanmasını gerektirmektedir. Bu hususların saptanması ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden, Güzelbahçe Belediye Başkanlığı aleyhine açılan kısmı yönünden 2577 sayılı Yasa'nın 2/1-b. maddesi kapsamında bulunan tam yargı davasının görüm ve çözümünde idari yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Danıştay Başsavcılığınca yapılan başvurunun kabulü ile İzmir 9. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin davalı belediyenin görev itirazının reddine ilişkin kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ: Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Danıştay Başsavcısının başvurusunun KABULÜ ile, İzmir 9. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 31.5.2001 gün ve E: 2001/250 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 24.6.2002 gününde KESİN OLARAK OYBİRLİĞİ İLE karar verildi.